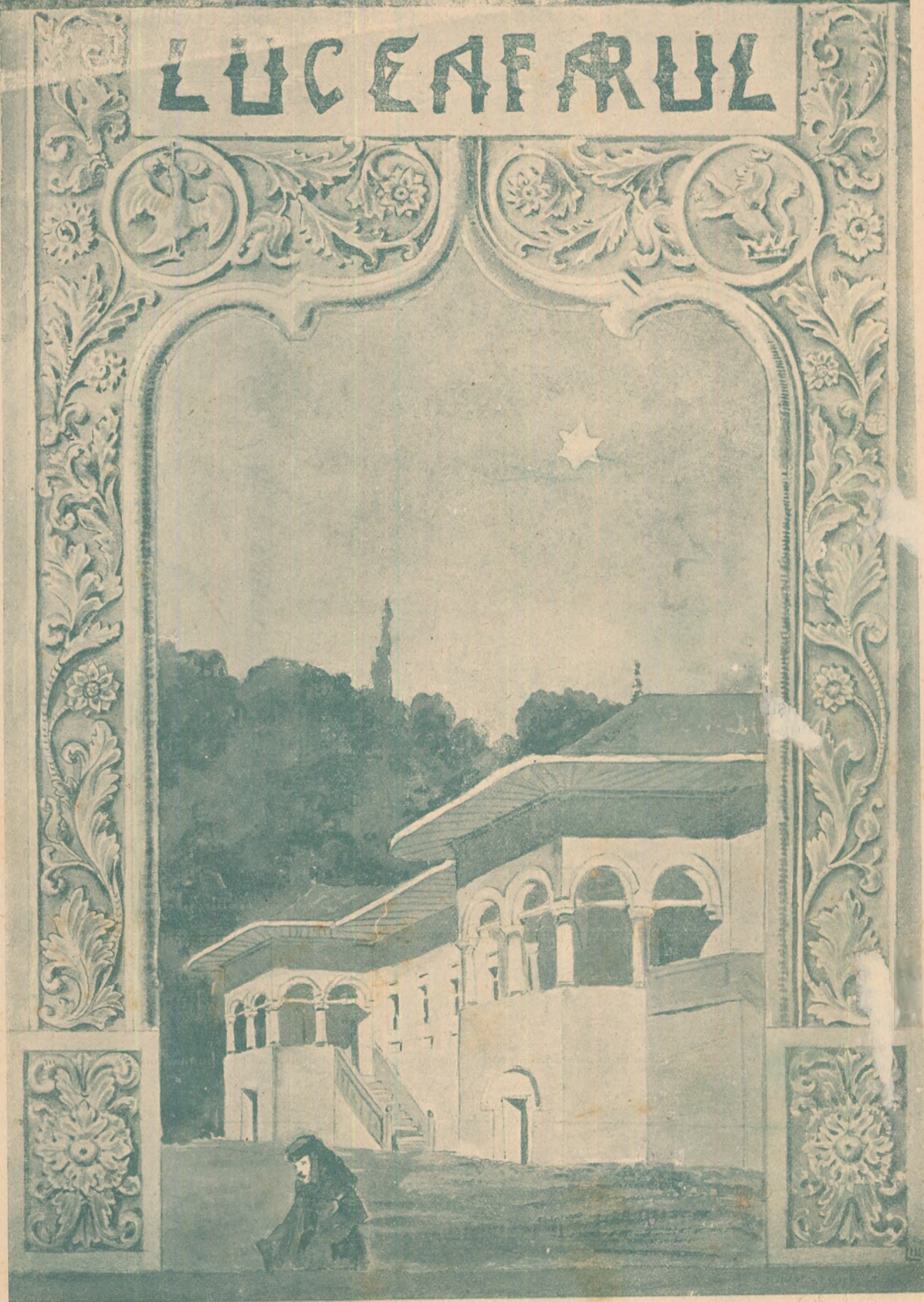

LUCEAFARUL

Cătră cititorii.

Sfîrşindu-se cu numărul acesta anul al III-lea al „Luceafărului“, rugăm pe toți abonații noștri, în întîrziere cu plata abonamentului, să binevoiască a ne trimite sumele datorite cît mai în grabă, căci trebuie să încheiăm și noi socotelile.

Anunțăm totodată că, cedînd unei dorinți ce ni s'a exprimat din mai multe părți, am hotărît să scoatem cu începerea anului nou, pe lângă ediția de acum, și o **ediție de lux**. Această ediție, tipărită pe hîrtie specială pentru lucrări de artă și expedită supt bandă de carton, va costa pe an 20 cor., pe 6 luni 10 cor. (Pentru România 25 lei). Ediția obișnuită va costa cași pînă acum: pe an 12 cor., pe 6 luni 6 cor., iar pentru preoți, învățători săraci și studenți 7 cor. pe an. (Pentru România 16 lei, și respective 12 lei.)

Urmînd pe calea apucată, redacția va stăruii și de-acii încolo să realizeze îmbunătățiri tot mai mari, tot mai multe, atît ce privește partea literară, cît și cea artistică și tehnică, ținînd astfel cititorii săi în curent cu mișcările literare și artistice românești.

Numărul proxim (Nr. 1. 1905) va apare la 1 Ianuarie și va cuprinde, în afară de lucrări literare datorite scriitorilor noștri cu nume, — 20 ilustrațiuni frumos e executate după tablourile picturului român *Nicolae Grigorescu*.

Rugînd cititorii noștri să grăbească cu renoirea abonamentului și să recomande revista și cunoscuților, le mulțumim pentru sprijinul ce ni l-au dat în acest an, de care sîntem convinși nu ne vor lipsi nici în anul viitor.

Red. și Adm. „Luceafărului“

Coperta acestui număr e lucrată de d-șoara *Lili Vincenz* din Craiova, căreia și pe această cale i exprimăm mulțumirile noastre sincere.

Aviz redacțiilor.

Reproducerea articolelor din „Luc.“ — fără indicarea izvorului — e oprită. Reproducerea ilustrațiilor e permisă numai cu învoirea prealabilă a redacției noastre.

PREMIUL „LUCEAFĂRULUI“.

— Plebiscit literar —

Cu povestirea din acest număr se termină șirul lucrărilor publicabile intrate pentru premiu. Atât cu povestirile publicate cât și cu acele cari, neîntrunind condițiunile concursului, au fost respinse, ne vom ocupa mai cu deamănuntul în numărul 1. sau 2. al revistei noastre.

Nimeni nu ne poate acuza că am fost prea severi în admiterea lucrărilor la premiu. Dimpotrivă poate am fost prea indulgenți.

Acum e rindul publicului să-și spună cuvântul; el are toată libertatea să scoată triumfător pe orî care din're cei șapte concurenți.

Mulți vor fi curioși de rezultat, dar desigur noi așteptăm mai nerăbdători să aflăm care frunte va fi încununată cu cununa de lauri oferită de cei o mie de cetitori ai noștri. și care buzunar va avea fericirea să sărbătorească triumful moral și . . . sunător.

Ca publicul nostru să fie pe deplin în curat cu votarea, cunoscîndu-î și comoditatea strămoșască, alăturăm acestui număr cite-o carte postală, pe care — după ce vor fi citit cu multă luare-aminte toate șapte povestirile și după ce-și vor fi tras seamă care-î mai bună — vor scrie titlul povestirii, se vor iscăli legibil, (pseudonime nu se admit) și ne vor retrimite-o. Votarea pe alte cărți postale sau în formă de scrisoare nu se admite decît în cazul specificat mai la vale.

Nouă ne-ar plăcea, dacă acest plebiscit literar n'ar fi numai o înșirare seacă de voturi, ci dacă fiecare cetitor și-ar motiva în citeva propoziții votul. În deosebi așteptăm o astfel de votare dela presa noastră de aici și

din regat, dela profesorii de limbă și literatură românească — între cari ce e drept avem puțini abonați — și dela oricare se simte destul de tare să judece o lucrare literară.

Cele mai bune dintre aceste răspunsuri, — cari ne rugăm să nu fie prea lungi, — le vom publica în întregime sau pe scurt, cînd ne vom ocupa de rezultatul premiului.

Confrații dela presa noastră cotidiană și periodică și-ar împlini o datorie față de literatura românească, dacă într'o dare de seamă ar analiza toate lucrările publicate la premiu, judecîndu-le sever și după a lor dreaptă chibzuială.

Redacția noastră, atunci cînd va publica rezultatul, va explica rostul acestui premiu, și își va spune cuvîntul ei independent asupra celor șapte povestiri.

Ne rugăm frumos de cetitori ca cel mult pînă la **25 Decembre nou** să ne trimită toate voturile, pe cari noi le vom aduna, le vom număra în fața unui cerc de prieteni, vom desface plicul biruitorului, căruia din toată sărăcia noastră îi vom trimite *una sută coroane*, să închine de sfintele sărbători un pahar de vin în sănătatea . . . literaturii românești!

Acum lăsăm să urmeze ultima povestire:

VII.

Reînviere.

Trenul se opri pentru o clipită din goana-i ne bună. O cîmpie plină de lumină. Soarele de Decembre arunca asupra țarinelor înzăpezite săgeți obosite.

O gară mică și sărăcăcioasă. Conductorul deschise ușa unui compartiment de clasa a II-a, un tânăr de vre-o 24 de ani se coborî și pași hotărîți.

Un țipet al locomotivei, vagoanele se zdruncinară, proptindu-se într'olaltă, și trenul de Budapesta alerga în ruptul capului mai de parte, înspre inima țării Făgărașului.

Abea avuse timp noul sosit să-și arunce ochii asupra vagonului, de unde scoborîse — în geamul căruia un cap de femeie saluta prietenos, iar ochii arătau părere de rău că se despart de prietenul lor — și frigul, care-l izbise la ieșire, începu să-l scuture din amorteala plăcută.

Tânărul își aruncă ochii oboșiți înspre marginea câmpiei, înspre colosul de munți, cari păreau căciulii mari, mițoase, așezate una lângă alta. Munții Făgărașului nu-i văzuse de mult — dar nici nu-i dorise el atît de tare.

Pe cînd își încheia paltonul și se uita pierdut după săgeata întunecată, care se zvîrcolea prin albeața covârșitoare, pentru ca să se facă mai apoi un punctuleț cenușiu — și să dispară fără de veste — un țăran bătrîn alerga din dosul gării într'un suflet. Pînă mai 'nainte stătuse razimat cu pieptu-i lat de pălanul din ograda gării, acum alerga de-i fluturau plețele prin răcoarea iernii. Cînd ajunse în fața tînarului își luă repede de pe cap căciula de miel, care-i stetea infundată pînă peste urechi și fluturîndu-o într'o mîină zise, în timp ce crețele-i de pe obraji îi rideau:

— «Sărut mîina, domnișorul Iancu. Bun sosit la noi . . .»

Iancu a tresărit cînd a simțit pe mîină muștățile pline de înghiet și a bolborosit un:

— «Noroc, bade Ioane. Ce mai zic ai casei . . .» și după răspunsul la care se aștepta: «Bine, și Vă doresc», a revenit la morocăneala de mai'nainte.

Peste un sfert de ceas sania popii Dumitru aluneca pe drumul de țară, mînată trînat de badea Ioan, lăsînd gara să-și reînceapă somnul plin de trîndăvie.

Domnișorul Iancu se îmbrobodise bine în țoalele și blănille trimise înainte la gară. Cîtăva vreme n'a schimbat nici o vorbă cu bătrînul. Se auzia numai vijăitul sfîrcului de biciu prin aer și pocnetul copitelor cailor pe gliinciul drumului. Pe lîngă astea larma glumeață a jocului de zurgalăi.

Badea Ioan se pusese pe gînduri. Se uita din vreme 'n vreme mirat înapoi. Era învățat, ca domnișorul să-l agrăiască, să-l întrebde de una de alta. Acum tăcea ca pește. Numai să nu i se fi întimplat vre-un rău. Îl are drag, ca ochii dir cap. Decînd era mic îl ducea și

aducea dela școala din oraș. De Paști și de Crăciun mergea în fiecare an după el, la Sibiu și să fi văzut bucurie pe «domnișorul Iancu», cînd ajungea în mijlocul alor săi. Să se fi schimbat de cînd s'a dus la școlile ale înalte, la Pesta? . . .

Și ochii-l caută furiș, să nu-l supere cu ceva.

Pe dinaintea lor se rostogolesc cîmpurile albe, întrerupte pe ici pe colo de cite un pețec mohorit de coperișe de case, de uiloaie afumate, de clopotnițe de biserici romînești.

Satele, prin cari trec sunt de obicei de-a doua mîină, sărăcioase, cu multe coperișe de paie, cu ulițe strîmte și bolovănoase.

De citeori trec printr'un sat «domnișorul» tresare lără să vrea. Simte o golătate amară în sufletul său.

La o crîsmă sărăcioasă din mijlocul drumului s'aî întărit amîndoi cu cite-un cîocan de rachiu. Domnișorul Iancu și-a aprins o țigaretă. Și acum se dă cu totul gîndurilor.

De-ar fi fost după pofta inimii lui, ar fi apucat lumea în cap, așa, în neștire, cu tovarășa lui de călătorie la dreapta, să nu mai vadă, să nu mai audă altceva. După 3 ani de viață de oraș mare, după 3 ani de uitare de toate năcazurile încunjurătoare, iacă, trebuie să îplinească voia părinților, să vină de Crăciun acasă. Și simte — i-e rușine să o spună, dar simte — născîndu-se în inima lui, într'un unghier u tat — o jale. Și vede că jalea încolțește tot mai mult. E părerea de rău, că trebuie să se 'ntoarcă în mijlocul oamenilor, cărora nu le-a mai dus dorul în străini, de cari a uitat, pe cari de multe ori a început să-i disprețuiască.

Și lucrul ăsta e atît de firesc! În mijlocul orașului orbitor a primit atîtea și atîtea senzații nouă, neauzite, neștiute pînă atunci. A fost primit cu atîta dragoste, s'a îmbătat de artă, de știință, încît făcînd comparație cu starea neamului său, dîndu-și seama de ce poate și ce nu poate produce Ardealul romînesc, a trebuit să-i bată la ochi nimicînicia, neputința a lor săi. Și simțămîntul ăsta a prins în sufletul său rădăcină, mai întii plăpîndă, mai apoi tot mai tare, mai tare . . . A ajuns într'un timp să-i vină greu să spună că-i român, și de o spunea, o roșeață palidă-i izbucnea în față . . .

Și acum să-și revadă pe ai săi. Ar fi făcut și acum, ca în anul trecut, — tatălui său, popii Dumitru i-ar fi scris că nu poate să se zmulgă dintre cărțile cu multă învățătură, pe cari trebuie să le bage 'n cap. Dar nu mai mergea. Părinții-și cereau flăcăul acasă, după ce nu l-au văzut 3 ani de zile. Să-l vadă ei în Pesta, drumul era prea costisitor pentru ei, mai bine îi dădeau banii lui în mîină să-și ajute lipsurile, că-i trebuiau nu-i vorbă, bani mulți. Dacă vrea să îi pas cu lumea mai

bună, să iaî parte în cercurile înalte, banii curg gîrlă.

Banii se duc, dar cel puțin ai un folos de ei. În schimbul lor îți desfătezi ochii în palate frumoase, muzeele și expozițiile îți stau deschise, tablourile grandioase te farmecă.

Și dacă vezi cîte un peisagiu cu iarnă viforoasă, cu satul îmbrobodit în zăpadă, știi, că astea toate-s făcute numai de dragul ochilor. Aici, sînt toate prea naturale, prea groaznice în golătatea lor... și lancu-și împreuna minile. «Pentru Dzeu! Aici locuiesc oamenii! În casele astea, cu geamuri lipite cu hîrtie, cu ușile crepate, cu vitele schiloade de seceta cumplită, în casele astea locuiesc Românii lui!...

Și el s'a născut la țară, în casa unui popă dela sate, — un popă românesc, de care rid toți camaraziî lui! Îi silă să se mai gindească mai departe.

Acum îi vin în minte și nebuniile de-acasă. În satul vecin locuiește «notarășul.» O, «notarășul.» — și cu fata lui, a făcut dl lancu dragoste. . . . Și fata notarășului era îndrăgostită foc în el.

— Ei, copilării, cari se uită, se pierd, ca un firicel de verdeață într'un potop de iarbă.

De l-a pus păcatele să-i spună cîte verzi și uscate, atunci cînd era încă «bădăranul» de-o dinioară, de i-a promis «notarășului» că o va lua de nevastă de-aî rîs toți de seriozitatea lui — astea au trecut, pentru ca să nu mai revie nici cînd.

— Curaj, curaj numai! — Toate astea va trebui să le întimpine acasă. Va trebui să dea față cu părinții — pe ei îi iubește pentru că nu-s de vină, că-s Români, va trebui să se întînească cu domnul «notarăș» și cu domnișoara, cu Tanții cum îi spunea odinioară.

Ar da mult, să se vadă odată pe drum cătră Pesta, să știe trecute toate ochirile naive ale oamenilor dela țară, să se simtă odată iarăși în largul lui. . .

De cîteori trece pelîngă sanie cîte un om și-i dă binețe, el dă din cap, fără să știe.

Drumul se îngustă tot mai mult, Oltul l-aî trecut, caii urcă coasta dealului, — el nu bagă de seamă nimica.

Și deodată dau de marginea unui sat. Zurgălăii lărmuitori ademenesc pe la ferestrii capete de femeî și de bărbați, copii aleargă pela porți și strigă veselî. — Cîinii de prin curți încep a lătra. Drumul se face tot mai moale, talpele saniei intră în văgașele umblate des . . . încă vre-o cîteva indemnuri din biciu, încă vre-o cîteva binețe împrăștiate pela oameni cu glugile pe cap, cu minile împreunate prin sumane și înaintea lor se deschide larg poarta casei părintelui Dumitru.

Multe s'au schimbat decînd n'a mai văzut

casa părintească. Curtea largă de altădată era prefăcută într'o promenadă de brazî. . . Dar ce-i asta? Brazii sînt numai împlîntați în pămînt. A, părinții au vrut să-i facă o bucurie, să-l primească cu o pădure de verdeață. Și iacă, pe drumul netezit pînă la ușa case, apare tata și mama. Au ascultat cu răsufierea reținută larma zurgălăilor și-acum aleargă înaintea lui. . . Cum au îmbătrînit amîndoi! — Par' că sînt cu 10 ani mai bătrîni! Barba tatiî e mai stufoasă, mai albă, pare o lînă de oaie. Și pe mama nu o prinde bine tremuratul minilor cînd își vede flăcăul. . . .

Și plînsul ăsta, pe care l încearcă să-l potoliască cu toată puterea plînsul, ăsta nu e de fel la loc! De ce să plîngă oamenii cînd se întînesc? Lancu în earcă a se stăpîni, l-a cuprins și pe el — pentru o clipită — dușoia, deși își observă toate simțemintele cu aierul unui om stăpîn pe sine.

Abia s'a dat jos din sanie și l-aî încunjurat toți din toate părțile. Tata, mama îl ținea de brațe și-i săruta în neștire mineca hănelor, servitorimea și badea Ion steteau mai la o parte cu ochii umezi de lacrimi, că venise «domnișorul.»

Și cînd să treacă pragul casei, mama-i face un semn: «uită-te în sus» . . . «Binea-i venit!» o inscripție împodobită cu brad și hîrtii colorate de-asupra ușii: Binea-i venit! Binea-i venit!

El fusese pînă mai nainte învățat să citească prin străini urările într'altă limbă și-acum îi venia ciudat să cetescă: Binea-i venit!

În odăi fiecare colțișor al casei era cu mobilele cele vechi, dulapul de cărți moștenit din strămoși, divanul din copilărie, dulapul de rufe cu ouăle de paști, cu filigenele de cafea pe el, cu candela aprinsă dinaintea icoanei — o icoană zugrăvită de un măiestru dela Micula! — dar toate străluceau de curate ce erau.

Mama-și pierde fața 'n năframă, clătînd din cap. Și prinde putere, nu vrea să-l supere pe băiat, să nu-i facă zilele fripte, cîte le va petrece la o laltă, și încearcă să zimbiască: «Am lucrat ca o roabă, numai să găsești tu toate curate și frumoase.» Așa sărbătorî doresc să aibă toate mamele, cum le voi avea eu acum, — și ochi-i rid, zbîrciturile feții i se pierd, se prefac într'una mare, dar plină de bunătate. Tata-și face de lucru cu turecii cizmelor, își netezește barba, apoi deschide ușa de brad și strigă: «Tu Ileană, fă, ia adu ceva de gustătură.» Se 'ntoarce cătră nevastă «și ceva de mîncare, că o fi flămînd băiatul, — altfel nu-i poate zice, «băiatul», de odinioară a rămas tot «băiat» în gura lui — și ride frecîndu-și minile și uîtîndu-se vesel la flăcău gîndește: ce-i de e așa de palid? Oboseala, oboseala de drum! alta nimica!

Iancu se lăsă dus de vârtejul vorbelor, ca un fulg luat de boarea vîntului. Acum, că stă în fața părinților par' că reinvie în el o lume uitată de mult. Și nu știe ce să zică, își freacă obrajii cu palmile, scutură din mină, — a fost frig, — își face de lucru.

Și ca să rupă tăcerea, «popa Dumitru» ridică sprîncenele și întreabă :

— «Da cum ți-a fost ție p'acolo? Frumos oraș?» și ascultă ce-o să zică flăcăul. În mîntea lui își închipue o harababură de case mari, înalte, o hărmălae de oameni, cari aleargă ca zmintiți și-un aier grețu, grețu — de aia-i palid Iancu al lor. Și așteaptă să-i spună Iancu că-i așa cum gîndește el, și să-i spună cit s'a luptat el cu graiul străin, pînă ce l-a putut birui să-i spună cit de frumoase și sfinte-și închipue el timpurile ce-o să vină, după ezamele făcute strălucit, după banii dați chițu cu vai, creițar de creițar — și la toate astea Iancu răspundea:

«Am dus-o bine Orașu-i frumos, mai frumos decît satu ăsta...»

Satul ăsta! ...

Părinții nu bagă de seamă cum vrea să le taie pofta cu vorbele lui. Satul ăsta!

Și încep să rîdă amîndoi.

«Firește că mai frumos decît satu nostru!»

Tata-și aprinde ciubucul și pîfăie, ridicînd din sprîncene, apoi se apropie de flăcău și-l bate pe umeri tainic.

— «Frumos, frumos, dar'n'a-i acolo ce-i aici» și rîde cu ochii.

Mama înțelege și se arată mulțămîtă: «Da, ce-i aici».

— «Ei, ce-i aici? ...»

— «Cum, nu dai cu socoteala? Ian gîndește. Fata notarășului nu-i pe lume! Ei vezi, ea, ea,» și-și bate cu podul palmei genunchii.

Măma-l ia pe dinainte:

— «Da, da, fata notarășului. Să vezi, s'a făcut frumoasă, cuminte, a fost doi ani la in-

ternat pe la Sibiu, știe gospodăria, știe ceti și — asta ți-o spun între noi — de citeori ne întîlnim întrebă de tine.»

Iancu lasă privirea în pămînt. Toate trebuie să le îndure. Și-i trec prin mîntea timpurile naive de-odinioară, pe cînd se mulțămea cu un strîns de mîna și un schimb de privire.

Tata-l întrerupe din gînduri, măsurîndu-l cu ochii pentru întîiași dată cu neîncredere.

«Da, fata s'a făcut de nici n'ai crede. E cuminte și așezată. — De altfel am promis să mergem pe la Dlor deja mîne — credeam că o să-ți făcăm o bucurie. Te bucură?»

— «O, da, mî-e dor s'o văd. Trebuie că a crescut, că e deja domnișoară», și stă așa uluit locului pînă ce bătrîni cearcă să cetească vorbele de pe buze.

A doua zi au pornit-o înspre satul «domnișoării» Tanții.

Părinții veseli și vorbăreți, Iancu fără poftă și tăcut.

Retrăia în mîntea timpurile trecute. Peatunci un zîmbet îl ridică în slava ceriului, o vorbă îl îmbăta. Astăzi... Și se miră și el ce mai caută pe drumul părăsit de multă vreme.

Și-acum, cînd se simte în apropierea ei — bătrîni-și povestesc

frumseșea tinerețelor într'altă odaie — caută cu ochii pe fosta lui tovarășă. Ea să fie? Da, da, îi recunoaște ochii și obrajii și părul. Și i se uită în lumina ochilor ei mari — și tresare.

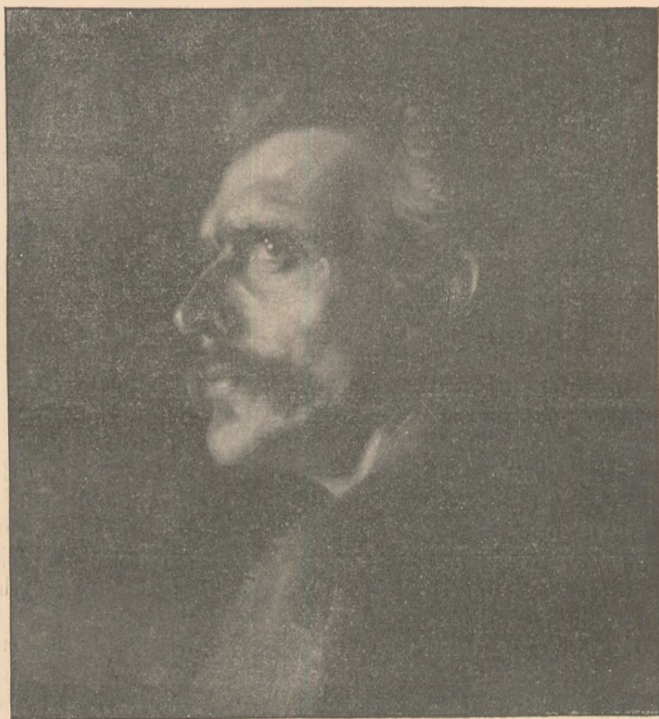
— «Îți mai aduci aminte de jocurile noastre?»

— «Da, m'am gîndit des la timpurile acelea...»

— «Nu-i așa, m'am făcut urîtă?» și-i joacă cu căpșorul pe dinainte.

— «O, da, tare urîtă,» bolborosește el înroșindu-se, și pînă ce ochii ei îl caută, mișcîndu-se ca două șopîrle, Iancu e sigur:

«Asta-i cea de mai nainte.»

K. Loghi.

Cap de expresie.

Și încet-încet își revine în fire. Pînă cînd ea-î povestește, răzimîndu-se cu capul de pîrețe, cu minile lăsate liniștit în poală, de viața ei din internat, de profesoare, de studii, nimicurile zilnice, de tovarășele ei flusturate, el privește fîntă și soarbe fiecare cuvîntel, fiecare gest drăguț, fiecare clipeală de geană. Și nu-și mai dă seamă de planurile lui de mai 'nainte, de gîndurile întunecate, de viața zgomotoasă și veselă, care-î suna pînă mai de unăzi în urechi — el are înaintea lui ființa, căreia odinioară i-a jurat credință, ființa, de care s'a vrăjit, pe care a uitat-o mult, mult timp, pentru-ca să o revadă și o iubească cu mai multă patimă.

— «Și acuma povestește-mi viața, pe care ai purtat-o tu. Spune-mi tot ce crezi, că-mi place.

Tu ți-ai uitat de casa noastră — o știu. Nu ne-ai găsit vrednici de nici o veste dela tine. Dar spune-ne de viața ta.»

De viața lui? Dar ce i-ar putea el spune? De nopțile de petrecanie fără de capăt, de risetele camarazilor săi cînd amintea de pretinția lor, de nopțile nedormite, de timpul lung petrecut afară de simțămintele caselor ăstea scunde de provincie.

— «Cum, n'ai nimic să-mi spui?

— «Ba da, am intrat cu totul într'o viață nouă. Oamenii altcîndva streini m'au știut încănta cu graiul, cu prietinția, cu dragostea lor». Ia-l privește cu ochi mari.

— «Cum, Românului Iancu nu i-a fost rușine? Și-a uitat de viața trăită?»

Iancu o privește adînc.

Asta tot e prea mult ce aude. De unde și pînă unde aste imputări?

Și 'n amîndoi se naște ambiția și privirile lor se întîlnesc pentru ca să nu se mai unească cu atîta foc.

Seara au petrecut-o vorbind lucruri de toate zilele. Vedeau că-î desparte de-olaltă o prăpastie mare.

Înzadar vorbele părinților fetii, înzadar glumele părintelui Dumitru, de pe fețele lor se cetea înstrăinarea.

Ajunși acasă, bătrînul avea să spună ceva lui Iancu, între patru ochi. S'au dus în odaia lui Iancu.

Acolo i-a luat tata minile pe genunchi, și-a luat inima 'n dinți și, vorbind apăsător și gînditor, a încercat pentru prima dată 'n viața lui să-l întrebe de gîndurile pentru viitorul îndepărtat. Băgase el de seamă o schimbare în ființa fiu-său, văzuse bine răceala de astăzi, dintre amîndoi tinerii și-l durea inima.

— «Spune tatălui tău ce-ți zace pe inimă. Destăinuește-mi toate. Eu sînt bătrîn și te pot ajuta cu sfatul» și se uită nemișcat la el.

Încă odată și-a călcat pe inimă Iancu. Prevedea și asta.

— «Dacă mă ai drag, tată, fii bun nu mă întreba de asta. Văd, că sînt departe de timpurile trecute.»

Și bătrînul nu înțelege nimic și clatină trist din cap.

*

În preseara Crăciunului.

Anul trecut, pe vremea asta, era în capitală. Crăciunul Ungurilor trecuse. Pe acela l-a serbat cu mai multă dragoste. Fusese în mijlocul unei familii — pomul de Crăciun avusese și pentru el vre-o cîteva daruri. Par'că îi sună și acum în urechi risetele zglobiilor ale fetelor, par'că vede fețele lor îmbujorate.

Ese afară, pe ulița satului. Fumul urloaielor se ridică drept cătră cer. Încep să s'aprindă schinte pe bolta cerească. Mugete blăjine de vaci. Turma trece pe dinaintea podmolului casei. Un flăcăiandru aleargă după bivolițe cu bita 'n mîna și le lovește. Vitele trec tacticoase, le pare că ciobanul glumește, întind capetele și mișcă boturile pline de nădușală căutînd poarta cunoscută.

Astea toate le cunoaște el din copilărie. Era prieten de cruce cu bivolarul și de cîteori n'au împărțit împreună codrul de pîne neagră și patul de flori de pe cîmp!

Ve inii-l ochiesc de departe, își gîndesc «Domnișorul» e cufundat în gînduri, trec ușurel pe dinaintea lui și cu mîna la gură șoptesc «Bună seara».

O. Späthe.

Cioban.

De-odată Iancu ridică ochii. Înaintea lui stă consăteanul Lascăr.

— «Tu aicea? — De cînd? — Ce vînt te bate?

— «Am auzit, că ai venit acasă... Iartă-mă, că-ți răpesc gîndurile... De cînd nu ne-am văzut?»

În mintea amîndurora apare un salon luminat feeric, un bal studentesc, doamne și domni în ținută de gală.

— «Dela balul nostru... Cum de ai ajuns aici? — Vai, cum te-ai schimbat, dragă Lascăre!»

Fața lui Lascar se lungește la vorbele astea.

Celalalt gîndește: «Așa nu l-am văzut nici cînd. De n'ar fi căutătura ochilor, mai că nu l-ași fi recunoscut».

— «Așa?! Aă trecut vremuri grele peste capul meu!»

Lascar dă trist din cap și-și apropie gulerul surtucului sărăcăcios de bărbie.

— «Cum? — Nu știu nimic! — Povestește!.. Dar să mergem în odaie la mine... Să vezi cum mi-a împodobit mama odaia.

În odaie domnește liniște.

Lavițe țărănești, împodobite cu flori în culori strigătoare, ștergare naționale pe la ferestre și oglindă. În fundul odăii icoana lui Avram Iancu, cu cușma în cap, cu o mîină răzimată de țeva unui tun...

Lascar se așează domol pe un scaun.

Să fie de 40 de ani. Poartă ochelari, căutătura-i e întunecată, fața palidă, suptă de nesomn. Haînele-i sînt neîngrijite și slabe. Un paltonaș subțirel, vestă cadrilată cu coloarea deschisă de soare, gulerul murdar, ascuns în căptușala ieșită a surtucului.

Și Lascar începe să povestească rupt, trăgănat, făcînd mișcări stîngace cu mîina prin aier. Și deodată par'că simte cum i se ridică în gîtlee un nod, cum caută să-l sugrume — și nu mai poate. — ochii-i înroșiți încep să clipească, buzele-i tremură fără să spună un cuvînt cu rost — își duce mîina la ochi — și izbucnește în oftări nebune. Iancu îl privește uimit, minile-i staî nemișcate și reci proptite de masă, tîmplele-i bat din ce în ce mai tare — apoi nu mai vede, nu mai aude nimic.

Într'un tîrziu și-au venit amîndoi în orî. Se întunecase. În tăcerea din odaie era ceva sfînt.

Deodată s'aud cîteva glasuri de copii. La început sfioase, nesigure, mai apoi mai îndrăznețe, tot mai curate, mai îngerești.

Lascar își zmulge obrazul din palme și privește speriat. Dar cîntecul este atît de pacinic, glasurile atît de drăgălașe, încît fața i se luminează, ca supt puterea unei vergi fermecate.

Sculați, sculați, boșeri mari
Lerui Doamne!

Că vă vin colindători,
Lerui Doamne!
Pe la mîez de cîntători
Lerui Doamne!

Lascar se ridică încetinel, își îmbumbă pardesiul, întinde mîina în semn de rămas b n și pleacă legănîndu-se.

Iancu rămîne cuprins de gînduri. Cu fiecare clipită, muștrările de cuget îi cresc spăimîntător.

Trei ani de zile și-a uitat de ai săi. Trei ani de zile și-a mințit simțămintele din copilărie. Trei ani n'a fost vrednic de dragostea acelora, cari i-au dat viață.

Ce i-au ajutat lui palatele și lăcașurile de artă din străini? L-au făcut să se lapede de consîngeni săi, l-au momit, l-au tîrit departe de bătaia inimii curate de mai 'nainte.

Pentru zîmbetele fățarnice și risetele plătite, el și-a vîndut fecioria sufletului, de dragul prietenilor zgomotoase, el a trebuit să ridă de neamul său.

Și răsplata?

Răsplata pentru toate înhămările astea, pentru toate serviciile aduse unui neam străin — o vede limpede la Lascar. Lascar a știut să-l joace pe trădătorul, a știut să ticluiască cu șiretenie lupta împotriva singelui său, a ajuns tovarăș de cruce cu cei de altă limbă și simțăminte și atunci — cînd n'a mai putut aduce noutăți, cînd s'a îmbolnăvit, cînd era pe patul suferințelor — l-au izgonit ca pe o lăpădătură, ca pe un om fără de simț de cinste.

Lascar este un om pierdut. Gîtbov de atîta oboseală întru căutarea păcatelor închipuite, pentru el cartea vieții s'a închis cu o foaie îmbrăcată în întunec.

«Dar el, el — încă n'a pierdut nimic. Apucase o cale greșită. Simțămintele i se răzvrătiră pentru o clipeală.

E încă numai la începutul drumului. Un pas și s'a reîntors de unde a plecat. O sfortare și este iarăși în făgașul adevărat — și poate să privească iar și în limpezeala ochilor părintești, și poate să întindă mîina înspre tovarășa lui din copilărie, o vorbă și legătura lor se face pe vecie și satele românești risipite în toate unghiurile Transilvaniei, casele scunde, bisericile afumate de noianul vremurilor, îi vor părea de o miie de orî mai scumpe, mai sfînte, pentrucă în mijlocul lor trăiesc ai săi, neam de neamul lui, sînge din singele lui...

La fereastră se face lumină. O ceată de flăcăi au venit cu plugul. Bicele pocnesc, zurgălăii sună vesel, buhaful grohotește apăsător, glasurile se împărechează și strigă șăgalnic — și la fiecare vers se opresc cu toții și izbucnesc: «Minați măai!...»

Iancu nu mai poate. Intreagă copilăria lui îi vine în minte, toate colțurile tănuite ale casei

î apar într'aurite în poleiul amintirilor, toate-toate i se perîndă pe dinaintea ochilor.

Sare în sus, deschide ușa larg. Părinții îi vin înainte îngrijați. L-au văzut pe gânduri și i-au mers din cale. Și de-odată fețele oțelitelor se înseninează: lăncu zimbește plin de bună-tate — așa nu l-au văzut de mult.

Și se prind în brațe cu ochii scăldați în lacrimi, și se sărută pățimaș, nebun, pe ochi, pe mîni, pe frunțile brăzdate de vîfor.

Și cîntecul, care vestește triumful adevărului, venirea omului Dumnezeu, întruparea inimelor curate, plutește de-asupra capetelor lor.

*

Badea Ioan era acum mai vesel. «Domnișorul lăncu», care mai 'nainte nu vorbise mai nimica cu el, acum se schimbase cu totul. Sania alerga spre gara tăcută și pustie.

lăncu pleca din noți spre oraș. Era vesel căci și pîri tina lui din copilărie l'bertase.

INTIME.

I.

Ai venit la mine iară
Pe un drum nemaî visat,
Și întreaga mea căință
Cu'n suspin ai deșteptat.

Am strigat ca o nebună
Ca durerea să mă-o 'mpac,
Iar tu te-ai pierdut prin trestii
Dese, dincolo de lac.

Ah! mă-a scris în cartea vieței
O deviză mama mea,
Tristă ca nenorocirea,
Ca păcatele de grea.

II.

Să nu-mă dai vioarele
Nici trandafir de măi,
Treî ramuri de ciprese
Alăta-ți cer să-mă dai.

Voî merge 'n șezătoare
Cu ele prinse 'n brîu,
N'oi știți nici ce mă doare
Nici cît e de tîrziu . . .

Treî ramuri înverzite
Să-mă fie scut și stea,
Să nu măi uit de mine
Și de menirea mea.

III.

Departe pe-un pămînt străin
Am un mormînt . . .
Acolo-mă duc zmeritul chin,
Și tremurînd
Întreb lumina cea de sus
Din răsărit . . .
Dacă măi am încă de dus . . .
N'am isprăvit?

MARIA CUNȚAN.

EXPOZIȚIA AGRARĂ.

— Raport special. —

Darea de seamă de mai jos, deși nu intră în cadrele revistei noastre, o publicăm cu plăcere, fiindcă publicului nostru sînt prea puțin cunoscute uriașele progrese ce le-a realizat România pe terenul agricol și industrial.

Această succintă povestire a celor văzute s'erăm că va atrage luarea aminte alor mulți și-i va îndemna să treacă mai mulți granița și dela noi cu astfel de ocazii, ca să învețe a cunoaște și prin asta a imita hărnicia fraților din regatul românesc.

Red.

O nouă și interesantă manifestare a progresului național este expoziția agrară a marilor proprietari români, inaugurată la 27 Iunie 1904 în București

Cînd intri privirea ți-se oprește asupra palatului central care formează fundul scenei.

Apoi la stînga (de la intrare):

Pavilionul produselor moșiei Derșca din plasa Mihăileni, județul Dorohoi. Aci erau espuse: lemne, cereale, semințe, miere, ceară, piatră — frînghii etc.

Un mic pavilion pentru poștă și telegraf. Pavilionul Ministerului de interne, reprezentînd o infirmerie completă așa cum se proiectează a se înființa în toate comunele noastre: o cameră pentru agentul sanitar, două saloane pentru bolnavi, sală de baie, sală de operație și bucătărie.

Pavilionul Administrației Domeniilor Coroanei, cu de jur împrejur o grădiniță în care sînt espuse pomi și vițe de vie. În pavilion ar fi greu de descris din fir în fir tot ce se afla espus. Cerbi, căprioare, urși, lupi, vulpi... împăiați, animale vîinate în pădurile Dom. Coroanei. — Coșuri, pălării de paie împletite prin școlile satelor, covoare, țesături, fel și fel de obiecte de lemnărie, strungărie, olărie etc... Cărți din biblioteca populară a Adm. Dom. Coroanei ca:

«Scrisori către plugari», «Cultura lucernei», «Uscarea prunelor» și altele, printre cari și scrieri din ale Dluî I. Calinderu. Și mai erau stupi frumoși, roate de ceară, cereale, legume. În miniatură un ingenios ferestrău model (joagăr) și încă mulțime de lucruri interesante. Marea și neobosita activitate a Dluî Ioan Calinderu o puteai constata și admira în acest pavilon.

Un pavilion cu olărie. (Fabrica din Periș).

Un pavilion cu lemnărie în fața căruia, în special, atrăgea atențiunea un molift bătrîn, care zăcea la pămînt trunchiat în bucăți; avea 40 metri lungime și era bătrîn de 2 sute de ani. Pavilionul industriei casnice unde se aflau fel și fel de țesături, picturi și broderii espuse de toate școlile profesionale cum și de societățile «Munca» și «Furnica».

Aceste două societăți sînt de un interes particular pentru românce: «Furnica» a fost fondată de mai multe doamne din vechea aristocrație Română, în frunte cu Domnișoara Felicia Racovișă și Doamna Elena Cornescu.

Aceste doamne au susținut și încurajat lucrările naționale ale femeilor de pe moșiile lor, luminîndu-le gustul și împiedecîndu-le de-a părăsi vechile izvoade de țesături și broderii românești cari fac admirația lumii întregi. Dinsele, cu concursul unui comitet de doamne, au înființat bazarul «Furnica», unde țărancele își depun lucrurile spre a fi vîndute și au astfel un cîștig sigur pentru grelele luni de iarnă, cînd nu le ocupă lucrul cîmpului.

Societatea «Munca» fu instituită după dorința M. S. Regina Elisabeta, cu scopul de a pro-

Artachino.

Femeie cu floare.

O. Spathe

Cioban.

cura lucru și prin urmare pîine zilnică soțiilor și mamelor din Mahalalele Bucureștilor, cari nu-și pot părăsi familiile pentru a lucra departe de casele lor. La început M. S. Regina făcu apel la soții de militari și puse în capul societății pe Doamnele General Fălcoianu și General Berendei. «Munca» e azi una dintre cele mai admirabile societăți, procurînd nu numai lucru dar și alte multe înlesniri și ajutoare la peste 2000 de femei sârmane.

— Pavilionul central cu 5 despărțăminte: Industrie, Silvicultură, Agricultură, Comerț, Viticultură.

Și aici erau espuse cereale, legume, conserve, lînă, ceară, zahăr dela fabrica din Chitila și altele, produsele fabricelor de teracotă și bazalt, sticlărie, lemnărie fină, pielărie, sculptură. În miniatură, frumos reproduse, docurile porturilor Brăila, Galați, Constanța.

Cu totul remarcabile, în pavilionul central,

erau 2 sculpturi ale Dluî Alex. Dobrescu. 1. «Portretul M. L. Regelui și Reginei», frumos sculptat în lemn de paltin. 2. «Somnul», cap expresiv după natură, sculptat asemenea în lemn de paltin. Reprezintă un cap de femeie, cu ochii închiși, cu părul desfăcut și împodobit cu o cunună formată de 3 flori mari de mac. Surprinzător și de necrezut este că acest domn Dobrescu nu a făcut pîn'acuma studii speciale de sculptură.

La dreapta erau încă fel și fel de paviloane mai mari și mai însemnate: Pavilionul Luther (fabr. de bere); pavilionul Rigler (fabrică de bomboane); pavilionul de industrie minieră, cel de mașine agricole, pavilionul ministerului de domenii, al ministerului de interne (direcția penitenciarelor). Mai erau expuși cai, rase de toată frumusețea; vite cornute de rasă românească. De mare interes era și expoziția de paseri domestice și sălbatice; mai ales cele de pe moșia Derșca erau minunate ca selecțiune de spe. ie.

Întimplarea pîrtinindu-mă, una din vizitele ce am făcut la expoziție a coincis cu cea a A. S. R. Principele Carol, însoțit de instructorul Său. A. S. Regală a scoborît din trăsura la pavilionul central unde îl aștepta dl Dr. Istrati spre a-i face onorurile cuvenite. În cîteva paviloane avui norocul să aud și să văd de aproape pe micul nostru principe Moștenitor și simțeam cum îmi creștea inima de bucurie și de mîndrie auzindu-l vorbind românește și numai românește și așa de frumos românește!

Mi-am adus aminte de «Povestea lui Ștefan cel Mare» scrisă pentru poporul român de doamna L. G. și m'am gîndit că pe drept numește dînsa pe micul Principe «Eroul de mîine». Un copil frumos, blond și rumen, cu apucături modeste, cu căutătura dulce, cu un zimbet sfios, dar un copil în care ușor poți presimți bărbatul înțelept și de caracter. După ce Alteța Sa a vizitat întreaga expoziție, a intrat în «Pavilionul Regal», un pavilion de sticlă prin ale cărui geamuri îl văzui șezînd la o masă în fața unei cești de ceai.

După dorința A. S. un taraf de lăutari a intrat în pavilion și l-a cîntat cîntece românești.

Am plecat din expoziție mulțumită pînă 'n adîncul sufletului de toate cele ce văzusem.

București.

A. O. M.

ÎN SUFLET SIMT O TEAMĂ CUM S'AȘTERNE.

(De Al. Petöfi.)

*In suflet simt o teamă cum s'așterne ;
Să mor în pat cu capul între perne!
Să mă usuc ca floarea din grădină,
De-un tainic verme roasă 'n rădăcină ;
Să scad încet ca lumînarea mută
În chilioara 'ngustă și tăcută . . .
Mărite Dumnezeu din cer,
Eū ție altă moarte-ți cer!
Eū brad să fiu și fulger să mă 'ncingă,
Turbatul viŃor mijlocul să-mi frîngă.
Să mă prăval, o uria.ă stîncă,
Să înfior prăpastia adîncă . . .
— Cînd neamurile lumii toate,
Cu brațele descătuseate
Supt steagul roș porni-se-vor ca vîntul,
Pe flamură pecetluind cuvîntul :
Libertate,
Și vor strebate
Din răsărit spre-apus răzbunătorii*

*Și-n calea lor vor sta asupritorii,
Acolo să cad eū
Pe cîmp de bătaie,
Să-mi curgă din vine
Tot sîngele tînăr ce-mi arde 'n vâpaie.
Strigarea din urmă a buzelor mele,
Să moară 'n vuetul păgin de oșele,
În glasul de tulnic, în huet de arme.
Și trupul să-mi sfarme
Copitele aspre de roibî furtunaticî,
Ce-or trece pe cîmpuri, în goană, selbaticî
Vestind biruința cea sfîntă și mare !
— De-acolo să mi strîngă și moaștele frînte
În ziua măreață de-obștească 'ngropare,
Cînd surle duloase domol aū să cînte
Și steaguri cernite veni-vor în soare
Jelind, libertate, pe morții tăi fii
Închiși sub zăvorul aceleiași glii.*

OCTAVIAN GOGA.

CRIZANTEMA.

E noapte senină. lună. De atîta frig, stelele altădata scilpitoare neastîmpărate. aū amorțit ; gerul năpraznic domnește în văzduh. Nu se aude nimic ; doar fumul șerpuitor al caselor par'că ar vrea să măi desmorțească golul cu suflarea lui caldă.

În grădina din față, s'a așternut de mult o blană albă, care ar fi fost desăvirșită, dacă n'ar fi pătată la un colț de o rămurea aproape uscată, în vîrf cu o crizantemă albă.

Cum se face. sărmană floare, de ai rămas singură în grădină, pe cînd tovarășele tale stau mindre și înflorite la fereastră ?

«Astă vară, cînd eram plină de tinerețe și vigoare, de o mie de ori n'ai frumoasă decăt surorile mele, aū venit fete multe, îmbrăcate frumos, ca să ne culegă.

Tovarășele mele, dornice de a străluci m'car un ceas, se înălțau și-și scoteau capetele la iveală.

Chiar una urită și ofilită, de ciudă că o întunec, mă izbi cu atîta putere. încît căzu singură moartă la pămînt. Fu batjocurită și călcată de toți în picioare ; mi-aduc aminte că a ajuns într'o cutie cu gunoi.

Eram îngrozită. Mă ascusesem după vîrful meu îndri aim și tremuram, ca nu cumva să mă descoper. Nu voiam să strălucesc o clipă, la peptul unei fete răsfățate, ca apoi să mă asvirle.

A i fi vrut măi bine să mă ia cu totul, să mă așeze într'un ghiveciū frumos.

Dorcam o viaă măi lungă.

Mă aplecasem jos de tot la picioarele indrișaimului, și-l rugam să mă acopere. Dar el nu vrea.

Totuși după o frică aproape de un ceas, eram scăpată. Eșiū din ascunzătoare și nevăzută de fetele care plecaseră, mă înălțai mîndră, n necazul celor'lalte, care acum plîngeaū rușinoase și jefuite.

Eram o frumuseță. Toată lumea din stradă se opre ca să mă admire.

Nu măi aveam de ce să mă tem. Stăpîniū meii plecaseră la băi și grădina o îngrijea acum un moș bătrîn.

Dar trecu și vara și cu vremea mă stîngeam și eū. Aproape toată mă făcusem ruginie ; nu măi rămăsese din mine alb, decît mijlocul.

La sfârșitul toamnei eram ofilită și începuse și corpul să mi se încovoae.

Acum doream să fiu văzută; mă înălțam din toate puterile, dar înzadar.

Vărul meu crescuse așa de mare, încît ră-măsei pit tă cu totul.

Eram desnădăjduită, gândindu-mă că voi fi osîndită să m'apuce iarna a olo.

Într'o zi, fetele veniră, aducînd cuțite și ghi-vece.

Toate surorile mele, acum frumoase și în-florite, fură duse la adăpost în seră.

M'am rugat de indrișaim să se dea la o parte, dar d'nsul nu m'a ascultat.

Să mă ridic n'am mai putut. Eram prea slabă, prea ofilită.

Mi-era necaz și căutam să-mi scutur floarea

roșcată, care nu mai semăna cu mine; dar de odată căzuî istov tă.

Cînd mi-am revenit în fire, grădina era goală... Și dacă mai sînt încă în viață, e, că necazul m'a întărit.

Sînt us ată, dar tot mai pot sta în picioare. Nu crede că sînt nici albă, ni ț tinără, cum poate mă arată fața.

M'a albit zăpada și m'a înviorat gerul...»

N'apucă să sfirșe scă bine, că un vuet se auzi; viscolul sosind furios o dobori la pămînt. Pînă 'n zori blana de ghiață a acoperit totul; nici o petală, nici o pată pe suprafața ei cristalină.

Un crmpei de primăvară, de dor și de sim-țire, pierdut pe vecinicie în oceanul fără mar-ginî al iernei.

Caterina I. Bassarabescu.

Ploești.

COLINDE.

— Din Bănat. —

I.

În sara ajunului
Vin junii Crăciunului,
Cîte patru, cîte șapte,
Ca să cînte la ferestre.
Cruce 'n casă,
Roată 'n masă,
Boereas' afară easă
C'un cîrn t
Ș'un colac,
Colindași-l bagă 'n sac.
Fii, boier, tot sănătos,
Să-ți ajute și Hristos!
Boereasa bucuroasă,
Să-ți ajute Maica noastră!

Din Ieșelnița.

II.

Ple atu-mi-aŭ,
Plecat,
Patruzeci și cincî,
Cincizeci fără cincî
Junii colindători.
Cît ei mi-aŭ umblat,
De mi-aŭ colindat,
Maica Precestă ieșea
Și mi-î întreba:
— «Văzutu-mi-aŭ, văzut,
Fiulețul meu?»
— «De l-am fi văzut,
Nu l-am cunoscut.»
— «Lezne î d'a-l cunoaște:
Obrăjorul lui
Spuma laptelui,

Ochișorii lui
Două mure negre,
Coapte la răcoare,
N'atinse de soare,
Coapte la pămînt
N'atinse de vînt.»

— «Ba, noi l-am văzut,
Dar nu l-am cunoscut,
Tocma 'n vîrfu muntelui,
La suflarea vîntului...»

Mai a Precesta
Dacă auzea,
Poale sufulca,
Fuga că mi-ș da,
La Ilie
Sint-Ilie,

Și așa-î zicea:

— «Trăznește,
Pleznește!
Pe Iuda prăpădește,
Fiul meu păzește!» —
Fie gazda bucuroasă,
Să-î ajute Maica noastră!

Din Boioveni vechi

Comunicată de elevul R. Bodea.

În colinda de mai sus Maica Domnului caută și întreabă pe cei ce-î inlilnește, dacă nu cumva aŭ văzut pe fiul ei iubit?

Acelaș lucru îl regăsim în frumoasa baladă, pusă de Alecsandri în fruntea poeziilor sale populare, adecă în „Miorița«. Și aci vedem,

cum măicuța mîndrului ciobănel moldovean
caută și întreabă de toți :

„Cine“ au cunoscut,
Cine mi-a văzut
Mîndru ciobănel,
Tras printr'un inel ?
Fețișoara lui
Spuma laptelui ;
Mustețioara lui
Spicul griului ;
Perișorul lui
Peana corbului ;
Ochișorii lui
Mura cîmpului !“

Legătura între colindă și balada este înve-
derată. Colinda, cunoscută pretutindena la

Români, a dat naștere acestei părți din balada
moldoveană.

Dr. M. Gaster este, pe cît știu, cel dintîi
care a indicat intima legătură a „Mioriței“ cu
«*Judecata păcurarilor*» și «*Păcurarul și mieluța*»
din colecția d-lui Marinescu. (Gaster, Lit. Pop.
Rom. Buc. 1883, pag. 476—479).

În anul acesta 1904 au apărut în ediția Aca-
demiei «*Legendele Maicii Domnului*» de dl S.
Fl. Marian, și la pag. 293 se afirmă, că izvo-
rul minunatei balade, al „Mioriței“, este le-
genda despre *Căutarea Domnului nostru Isus*
Hristos în combinațiune cu unele dintre *colinde*.
Dl Marian aduce numeroase probe pentru
întărirea părerii sale. E. Hodoș.

CRONICĂ ȘI NOTIȚE.

Serata Societății «Petru Maior», ținută
în 10 Dec. noii a. c., a fost pe deplin reușită,
considerînd neajunsurile și restrînsurile mijloace
cu cari a fost aranjată. Punctele cele mai reu-
șite au fost cele ezecutate în primul rînd de
orchestra apoi de corul Societății. Domnul
Domide s'a dovedit a fi un sîrguincios și pri-
ceput șef de orchestră și cor, pentru cari pu-
blicul azistent l-a și răsplătit din belșug cu
aplauze. „Symphonie II“ de Haydn a fost
ireproșabil ezecutată de un quartet, din care
s'a distins mult arcul îndămînic al d-lui Bo-
hățel. Solo de voce putea lipsi din program,
fiindcă tenorul Vasu orice e — de es. băiat
frumos — numai cîntărește de scenă nu. —
Partea literară încă a fost bine aleasă. Confe-
rința d-lui Minea: „Curente culturale la noi
în secolul XVIII.» e o lucrare gîndită și muncită,
care se va și publica. Schița „La Stîna“ de
d-l Stanca de asemenea a plăcut auditorului.
O mică observare. Ar trebui să se iee dispo-
zițiuni, ca 'n timpul conferințelor publicul și
chelnerii să fie mai liniștiți, altfel glasul confe-
rențiarului se pierde în zingănitul de furculițe
și farfurii, cea ce e neplăcut și supărător, nese-
ros chiar. — După program a fost veselie,
animată și de doinele frumoase, cîntate de ar-
tistul Corfescu, care a fermecat pe toți cu
vocea-i plină și dulce de bariton. — Sperăm
că harnicul președinte, care în discursul de în-
troducere a accentuat dorința Societății de a
se apropia de publicul român din Pesta, ne va
mai da plăcutul p.ilej de a azista la astfel de
serate frumoase, care în viitor desigur vor fi

mai bine cercetate de toți iubitorii de fețe tinere
și de toți voitorii de bine ai Societății „Petru
Maior“.

* * *

Dela Asociațiune. Președintele Asociațiunii
dl Al. Șterca Șuluțu — la dorința noastră — a
binevoit a ne pune la dispoziție scrisoarea de mai
jos a d-lui Alexandru Mocsonyi, pe care ne facem
o deosebită plăcere publicîndu-o, fiind un docu-
ment prețios în anele acelei instituțiuni.

«Prea onorate domnule Prezident!

Prea onorat comitet central!

De cînd m'am retras de la prezidiul «Aso-
ciațiunei» noastre, două onoruri mari mis'au
făcut.

Onoratul comitet central m'a onorat cu ru-
garea, ca să-i pun la dispozițiune portretul
meu, dorind a-i păstra în sala festivă a casei
naționale un loc între tablourile acelor bărbați
distingși ai Națiunei, cari ca Prezidenți ai «Aso-
ciațiunei» și pe acest teren al renașterii noas-
tre naționale s'au făcut binemeritați; iar ultima
adunare generală a «Asociațiunei» m'a împăr-
tășit de cea mai mare și rară distincțiune, ale-
gîndu-mă Prezident onorat al «Asociațiunei»

Avînd onoarea a aduce la binevoitoarea cu-
noștință onoratului comitet central, cumcă am
dispus, ca portretul meu, făcut spre acest scop,
să se trimită la Sibiiu, imi iașu permisiunea, ca
cu această ocaziune și pe această cale să dau
espresiune sentimentelor mele de adîncă mul-
țumită tuturor participanților adunării generale
din Timișoara.

Sînt mișcat de atita bunăvoință și fălos de această distincțiune, care o primesc ca un don prețios, deși acest don trece mult peste modestele mele prestațiuni. Astfel relațiunile mele de pîn'aci față de «Asociațiune» s'au schimbat într'o legătură ideală, precum se exprimă onoratul comitet central în prețuita sa hîrtie de notificare, iar eu din parte-mi voiu susține cu toată căldura inimei mele această legătură pînă la sfîrșitul vieții mele.

N'ași putea să închei aceste șiruri, fără a Te felicita, Domnule President, atît pe Domnia Ta, cît și «Asociațiunea» noastră de alegerea Domniei Tale ca President, căci o alegere mai fericită nici că s'ar putea inchipui.

Cu cea mai distinsă stimă:

Budapesta, la 5 Noemvrie 1904.

Alexandru Mocsonyi, m. p.»

* * *

O distincțiune. M. S. Regina Elisabeta a României a binevoit prea grațios a distinge pe colaboratoarea noastră D-na Otilia de Cozmuța, comandînd mai multe tablouri în stil japonez. D-sa lucrează acum la ele cu multă sîrguință și fericită în Drezda. — Poate vom avea și noi ocazie să le prezintăm în fotografiile publicului nostru.

* * *

«**Premiul Domnișoarelor române**» În numărul 14—16 al revistei noastre am adresat amabilelor și frumoaselor noastre Domnișoare umilita rugăminte să facă un premiu al lor, pentru cea mai bună poezie. Sintem încîntați de frumosul rezultat le pînă acum și sperăm că lista iubitoarelor de literatură nu se va opri aici. Cîte domnițe cu ochi frumoși și inimă bună nu cunoaștem noi, visătorii!

Pînă acum au contribuit:

D-șoara Edwige Munteanu (Orăștie) 25 cor.

» Claudia Goga (Reșinar) 10 cor.

Le mulțumim din inimă și le dorim tovarășe multe . . . multe!

Redacția.

CĂRȚI ȘI REVISTE.

(Dări de seamă și notițe bibliografice.)

Făt-Frumos Nr. 15. 1904.

În revista birlădeană, redactată cu pricepere de o seamă de oameni tineri, cu dor și dragoste de muncă, domnul *N. Iorga*, sub titlul «Curentul nou», scrie un prim articol, care, ca tot ce scrie d-sa, e vrednic să fie cunoscut și publicului nostru.

«Astăzi sînt trei reviste tinere care înfățișează curentul cel nou în literatura și cugetarea românească. «*Făt-Frumos*» din Birlad stă la mijloc între «*Sămănătorul*»

bucureștean și «*Luceafărul*» din Budapesta. Aproape orice se cuprinde într'una din aceste reviste ar putea să-și afle locul și în celelalte două.» Mai departe constată cum din vechile reviste numai «*Convorb. Lit.*» a mai putut trăi, iar celelalte, care în cea mai mare parte erau vrăjmașe curentului sănătos s'au stins. Curentul nou, reprezentat de cele trei reviste, îl numește, foarte potrivit, *romănesc*, și îl numește așa fiindcă «în mijlocul Românilor nu poate fi nici o literatură sănătoasă care să nu plece dela ei, dela viața sau dela felul lor de a simți pentru a se întoarce la dînsule. Numai această literatură poate fi bună în sine și folositoare; numai de dînsa se poate ținea samă în viața culturală a popoarelor. Dela aceste axiome plecăm.»

Aceste profesii de credință noi le-am mărturisit de repețite ori publicului nostru și sintem fericiți cînd le vedem acuma precizate atît de lămurit de cea mai răspicată individualitate a timpurilor noastre.

Pentru distincțiunea cu care a învrednicit revista noastră, punîndu-o pe aceeași treaptă cu cele mai bune reviste din Regat, îl mulțumim din inimă D-lui *Iorga* și declarăm și din acest prilej că noi vom munci din răspuțeri, pentru ca să rămînem și pe viitor vrednici de atențiunea corifeilor neamului nostru.

Și ca toți prietenii și dușmanii revistei noastre să fie în clar cu ținuta noastră spunem că noi sintem, cu toată curățenia sufletului nostru, admiratorii fără rezervă ai d-lui *N. Iorga* și ai tuturor acelor cari țintesc să introducă în viața publică și culturală de dincolo cîntec și sănătatea ca temelii de mincare. Tot această țintă o urmăm și noi aici la noi acasă.

În acest număr al revistei «*Făt-Frumos*» se mai găsesc poeziile de D. Naum, G. Vilsan, A. Mîndru; proză de I. Ciocîrlan; notițe și documente.

* * *

În editura librăriei *W. Krafft* în Sibiu au apărut următoarele călindare pe anul 1905: «*Posnașul*», cal. umoristic, cu numeroase glume și ilustrațiuni, pr. 50 fileri; — «*Amicul Poporului*», anul XLV, pr. 60 fil.; — «*Calendarul Săteanului*», anul XLIV, pr. 25 fil.; — «*Calendar*» (cu litere cirilice), anul CXIII, pr. 40 fil. — Tot acolo au mai apărut niște drăguțe și interesante *Cărți de icoane*, cu text explicativ: «*Multe de toate*», pr. 80 fil.; — «*Animale domestice*», pr. 1. cor. 50 fil.; — «*Din grădina zoologică*», pr. 1. cor. 50 fil. — Ilustrațiunile sînt toate în mai multe culori și executate pe hîrtie trainică.

* * *

A apărut vol. II. din „*Egyetemes Irodalom történet*“ (Istoria literaturii universale), care se ocupă de literatura popoarelor neolatine. În acest volum, sub titlul „*Oláhok*“, dl. dr. *George Alexici* scrie istoria literaturii noastre românești, care e prima lucrare de acest fel în limba ungară. Autorul scrie cu căldură istoria neamului său, pe care-l prezintă publicului ungar ca un

puternic element de cultură, care în viitor are încă o misiune de împlinit în Orientul Europei. Lucrarea dlui Alexici, deși într'un cadru restrâns, reoglindește destul de lămurit fazele culturii noastre și diferitele curente, cari o au influențat atât de simțitor. Vom reveni în merit asupra acestei lucrări interesante.

* * *

Librări: Ciurcu din Brassö (?) a editat de curând o serie de piese teatrale curioase de tot. Lipsite de valoare literară, ne mărginim a le înregistra apariția, deși multe ar fi de zis, mai ales în privința unei *Drame* în 3 acte, egal cu 3 scene, în estenziune totală de 4 foi! Broșurile sînt următoarele: „La Crăciun“ dramă în 3 acte (8 p.) de A. Pop; — „Vine Vlădica“ comedie în 3 acte de A. Pop; „Dujmănoasa“, piesă teatrală în 1 act de Maria Drăgan; „Despre portul Românesc“ și alte trei piese teatrale, precum și un „Dialog comic“ de M. Drăgan; — „Colinde, Poezii și Versuri funebreale“ de M. Drăgan.

* * *

Am mai primit la redacție următoarele cărți și broșuri: „Traduceri“ de Alecsandru A. Naum, Iași 1904. ; — „Hedda Gabler“, dramă de H. Ibsen, trad. de B. Marian, Piatra-N. 1905; — „Liturgia S-lui Ioan Gură-de-Aur“, pusă în note muzicale și armonizată pentru coruri de 4 voci, de Iuliu Biroș. Inst. lit. *Petre Simtion*, Arad; — „Carte de compunere“ curs. I. și II. de Iuliu Biroș, înv. în Ticvianul-mare; — „Limba maghiară“, manual pentru școalele populare, de I. Groșorean și I. Moldovan, Arad, 1904, libr. P. Simtion; — „Curs complet de corespondență comercială“, de I. C. Panțu, Brașov 1904, tip. A. Mureșan; — „Calendarul pe 1905“, Sibiu, tip. archidieceșană; — „Călimdarul Poporului Român“, Budapesta, tip. „Poporul Român“. Cuprinde pe 200 pagini peste 100 ilustrațiuni actuale. Un călimdar bine întocmit. Prețului 40 fileri.

POȘTA REDACȚIEI.

I. A. Dragostea și admirațiunea DVoastră manifestată, cu ocazia sf. Mihail arhanghelului, față de marele Eminescu n'ă îndușosat așa de mult încît reproducem o strofă din „Felicitări lui Mihail Eminescu“.

În ziua onomastică fle
Memoria ta deșteptată
Prin șirul acest, care ție
Felicitări a-ți preda te așteaptă.

Păcat că n'avem debit postal și pe cefalaltă lume. . .

Tantalus. «Punem cazul» că «așa zicînd» te-ai pus să-ți faci concurență lui *Sisifus*, care pînă astăzi stăpînea această rubrică în mod arbitrar. . .

Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă
Veclinic eu te port în gînd,
Fată mare, tu-mi ești dragă,
Te iubesc așa zicînd. . .

Vă! m'ar omori necazul,
Mi-ar fi jale viața 'ntreagă,
Dacă, dacă, — punem cazul, —
Tu n'ai vrea să-mi mai fi dragă.

Dară «punem cazul» că Dumnia-ei se va milostivi să-ți rămînă și pe viitor credincioasă, sau «așa zicînd» dragă.

Emil. O prletinească salutare. Dintre cîntece, al doilea tănuiește ceva. Să-l citim:

E taină drag' a ta iubire,	Și taine sînt a tale vise
E taină ne 'nțeleasă —	Și tu ești taină mare!
E taină dulcea ta privre,	Cînd te ivești, cum se ivise
Bălafa mea crătasă.	În calea mea o floare.

Celalalt cîntec să-l ținem în taină. Te rugăm să ne mai trimiți altele mai puțin tainice.

Sever C. D. Intențiunea D-V. de-a traduce pe Turghenieff e frumoasă. Ca să ne spunem însă părerea trebură s'ăvem traducerea completă.

„Teara mea“ — are multe strofe bune, dar ne bagă de-adreptul în temniță, de-o publicăm.

Abonent dela început. «Domnișoara Doftor», neîntruind condițiile fixate pentru premiile «Luceafărului» (e mult prea lungă), la dorință vi-o înapoiăm, în data ce ne comunicați adresa.

Othmar — Berlin. Noutăți sînt din greu. D-șoarele noastre îmbujorate de dragoste s'au hotărît să înconune o frunte visătoare de poet, care le va și cînta mai frumos jalea inimii lor. Domnițe ca ale noastre n'are nici un neam de oameni. Vezi „cronica“ și convinge-te că serios s'au hotărît să facă un premiu al lor. — Un tînăr cu dragoste de neam a ținut mai zilele trecute un discurs de protestare demn și cuminte. De-ar răsări și steaua politică a neamului nostru, că stăm prost de tot. Curat balamuc. — Vești mai secundare. Un domn E. Nathan — care de sigur nu-î «cel înțelept» — în „ROMÂNUL“ întoarce spusele noastre pe dos, se face prost, c'un cuvînt se tîrtănește și ne dă sfatul să învățăm românește. Asta o spune în revista așa numitul Cațon, care e „religiunea cea nouă și podoaba literaturii românești și a căruia artă este «tripodiul de bronz, dîn care se înalță parfum de cinamon, nard și tămăle» — fă-ți cruce! — care mai este și un „pontif, un convins, un creștin și un artist desăvîrșit“ — vezi reclama la „Triumful crucii“. — Acestul pontif se închină profesori universitari (A. D. Xenopol și Tanoviceanu) și geniala Riria și habotnicul Nathan. Să am putere l-ași înfunda legați de-olaltă în Dimbovița în gerul Bobotezei, astfel s'ar boteza și Nathan al nostru — și l-am putea trimite de unde a venit . . . în Palestina. Altă nou-tate. Florian Becescu, geniul naufragiat, s'a întors „obosit“ — cum a plecat — din vijelia occidentului și se găsește „într'o căsuță dîn fața mării-Negre“, unde stă „senin și liniștit“ și-rdmiră *mugetul vuetul, zbućiumul, revolta, corul furios și indescriptibil al naturii înrăutățite* . . . El, care n'ar dori să moară numai odată, ci în fiecare zi — vezi „Rev. Idealistă“ — adevă în rate, s'a hotărît să ne-asuprească — în Ovidiu, — că pe Autorul „Viorelelor“ nu l-am numit „burduf de talent“. Cuvîntul nostru a fost din convingere spus și cinstit. Interesele de „gașcă“ și de răzbuare în cestiunile de artă și literatură n'au pătat încă sufletul nostru. Și acuzele „umbrelor sarbede“ nu ne vor abate dela crezul nostru. Astorfel de existențe le răspundem: Periți! „demoni al distrugerii!“ -- Tot în această rubrică o să-ți mai scriu lucruri cîdate.

Cu frăție și sănătate.

Toma.

P. Popa. (Arad). Regretăm că lucrarea d-tale „LA STINĂ“ nu atinge „nivelul ce obișnuiesc a întruși lucrările literare, ce apar în „Luceafărul“. Iți trimitem dară, conform dorinței, „pe ariple moi ale boarei sării anunțul ei funebral.“ — De altminteri te rugăm să nu mai faci glume trimițînd lucrările d-tale tot în același vreme și la altă revistă, asta pentru cazul cînd ceea din viitor vor fi mai bune.

A P A R E :

La l și 15 a fiecărei luni, stil v.
Prețul unui exemplar 50 bani.
În România 65 bani.

ABONAMENTUL :

Pe 1 an 12 cor., pe jumătate
de an 6 cor.
Pentru străinătate 1 an 16 franc

Redacția și Administrația :

V. STR., ZÖLDFÄ, 7.

Tipografia «POPORUL ROMÂN» Budapesta, VII., Amazon-u. 6—8.

CUPRINSUL.

I. Poezii.

	Pag.		Pag.
ARDELEAN C.,	Un glas 38	ERTIMIU V.,	Poveste 499
»	Vae soli 280	FARAGO ELENA,	Scrisoare 10
»	Pierdutei 341	»	In prag 128
»	Sonet 583	»	Noemvrie 174
BÂRSAN Z.,	Noi 334	»	O seară 174
»	Mărturisire 366	GOGA OCTAVIAN,	Poezie 3
BORCIA I.,	Sămănători 435	»	In liniștea amurgului 48
BRAN SIMINA,	Unui cântăreț 93	»	Fior 120
»	Scrisoare 553	»	Cântecele mele 143
BRĂTIANU N.,	Mamei 42	»	Prăpastie 195
BROȘU I.,	Miserere 529	»	Trandafiri 247
»	Nocturnă 549	»	Cântec 247
COTRUȘ ARON,	Noaptea 263	»	Sonet 247
»	Cântec 365, 482	»	Inviere 379
CUNȚAN MARIA,	Cobzarul 42	»	Cain 406
»	Cântece 64, 133	»	Cosașul 431
»	Ideal 64	»	Prima lux 455
»	Cântec 97, 119, 151, 270	»	Răsună toaca 460
»	Unui artist 151	»	Portret 584
»	Rugare 183	MARCU DEM.,	Cântec 457, 509, 553
»	Povești în prag 269, 315	MILITARU V. G.,	Scrisoare 98
»	Rugăciune 270	PĂDUREANU I.,	Strofe 482
»	Popas 317	PETRA-PETRESCU H.,	Cântec 491
»	Cântecul Ilenei 366	PȚIȘ ECATERINA,	Povești 160
»	Biserică 419	»	In codru 213
»	Nemurire 419	»	Scrisoare 343
»	Mamă 513	POPOVICI MARIA,	Cântec 529
DEMETRIUS V.,	Sonet 208	ROȚICĂ G.,	Scrisoare acasă 417
EFTIMIU V.,	Corabia cu trei catarge 183	»	Doi tovarăși 441
»	Icar 205	»	Cântec 506
»	De nu mă poți iubi 280	»	Strofe din cătun 549
»	Pastel 288	SORICU I. U.,	Sonete 24, 178, 553
»	Atâta dor de tine 290	»	Trei crai 69
»	Balcanii 309	»	La răspântie 124
»	Marele cerșetor 338	»	Sară 217
»	Ultimul om 371	»	Poveste 263
»	Cântec 383	»	Oceanul cântă 491
»	Afrodita 390	»	Noapte 526
»	In țințirim de suflete 441	»	Pe drum 553
»	Așteaptă frunzele 442	VLAD DELAMARINA V.,	Al mai tare om din lume 275
»	Intr'un amurg de toamnă 464	»	Țucă-l moșu 276
»	Din seara 485	* * *	Din popor 12

II. Proză.

	Pag.		Pag.
a) <i>Nuvele, Schițe și Povești.</i>		AGĂRBIȚEANU I.,	Bădicul Pătruț 171
Originala:		»	Cea dintâiu lacrimă 310
ADAM IOAN,	Aripi tăiate 500	»	Tușa Oana 367
AGĂRBIȚEANU I.,	Semnele unei vieți 39	»	Ghiuța 380
»	O răsplată 65	»	Întâiul pas 519

II

	Pag.		Pag.
ALDEA C. SANDU,	Pe drumul Bărăganului	4	
»	Dora Priporeanu	198	264
BĂRSAN Z.,	Noaptea de Sf. Maria	124	
»	Răzbunare	287	
CARMEN SYLVA,	Clara Schuman	331	
CAZABAN AL.,	Tizul dlui director	432	
CIOCĂRLAN I.,	Inimă de mamă	13	
CUNȚAN MARIA,	Cel dintăiu bolnav	161	
CIURA AL.,	Aduceri aminte . . 11, 94. 214.	457	
EFTIMIU V.,	Cărbunarii din Elimba	43	
IONESCU G. C.,	Dela Țară	27	
LUNGANU M.,	La răvășit 222. 318.	461	
LUPEANU A.,	Dela noi	206	
MIHĂILESCU C. N.,	Tudorache Nebunu	527	
REBREANU I.,	Codrea	507	
»	Ofilire	584	
SADOVEANU M.,	La paisprezece ani	35	
»	Faceri de bine 115.	146	
»	Hoțul de lemne	335	
»	Prisacă de altădată	403	
THEODORESCU D.,	Prieteni vechi	99	
THEODORIAN CATON,	Sângele Solovenilor 175.	218	
»	Tătucu	475	
»	Fie-ertații	543	
VLAD DELAMARINA V.,	Schițe de călătorie	218	
	Traduceri:		
O. C. T.	Cuibul de vulturi (Björnstjerne Björnson)	47	
A. O.-C. TĂSLĂUANU,	Synnöve Solbakken (Bj. Björnson) 70, 184, 225, 243, 391, 420, 445, 464, 489, 510, 530, 550		
* * *	Cum s'ajungi la fericire (de L. Tolstoi)	587	
	b) Studii și articole.		
ADAM IOAN,	Constanța pitorească	144	
»	Imprejurimile Constanței	277	
BARBU LUCIA,	Amintiri despre Vlad Delamarina	281	
BARBU LĂUTARU,	Cântăreții populari	216	
»	Debutanții în muzică	289	
»	Compozitorul T. Flondor	372	
»	Un compromis muzical	418	
BĂRSEANU ANDREI,	Poezia populară română . 243.	307	
BORCIA I.,	Peste puterile noastre . . . 87.	128	
BOGDAN-DUICĂ G.,	Correspondență din București .	555	
BREDICEANU T.,	C. Porumbescu	316	
A. CIURA,	Stăpân și slugă	588	
COSMUȚA OT.,	Scrisori din Paris 25, 49, 181.	458	
GOGA OCTAVIAN,	Adevărul	291	
MAIOR A. O.,	Biblioteca Copiilor	76	
MURNU GEORGE,	Monum. antice din Roma 120, 152.	384	
»	Exp. Tinerimii artistice	209	
RĂȚIU I.,	Simion Bărnuțiu	355	
S. I.,	Dr. I. Urban Jarnik	342	
TĂSLĂUANU O. C.,	Două culturi	59	
»	V. Vlad Delamarina	271	
»	La șezătoare	339	
»	Asociațiunea 407.	436	
»	L. Tolstoi	567	
»	Societatea p. fond de Teatru .	443	
»	Pictorul Aman	483	
	* * *		
	Jubileul Gazetei	179	
	Academia română	221	
	c) Teatru.		
GOGA OCTAVIAN,	Tragedia omului (Em. Madách)	486	
	d) Dări de seamă.		
CODRU T.,	E. Farago: »Șoapte din umbră»	320	
DUMA I.,	M. Sadoveanu: »Vremuri de bejenie»	105	
»	M. Sadoveanu: »Insemnările lui N. Manea	230	
»	C. Hodoș: »Martirii»	231	
IONESCU G. C.,	B. v. Suttner: »Jos armele»	397	
RĂMNICEANU S.,	A. Mirea: »Caleidoscop»	533	
DR. P. SPAN,	A. O. Maior: »Biblioteca Copiilor»	557	
A. O. M.,	E. Farago: »Traduceri libere»	345	
»	Literatură pentru copii	345	
»	A. Codreanu: »Suflete de copii»	557	
H. P. P.,	Teatru german	232	
I. L.,	A. Vlahuța: »Din trecutul nostru»	396	
T.,	G. Gêrda: »Bănatu'i Frunceea»	298	
T.,	Șt. Pop: »Dicționar ortografic»	558	
T.,	Emil A. Chiffa: »Din zile senine»	345	
T.,	Dr. I. Rațiu: Trei lucrari	558	
V. E.,	C. Theodorian: »Sângele Solovenilor»	344	
	e) Cronică.		
	Abecedar pentru analfabeți 494, Amintirea lui C. Porumbescu 322, Anul nou în viața literară 28, Apel 537, Artă națională 300, Astronomia în literatură 136.		
	Bărsan Z. în Sibiu 302, 449, Bărsescu Agata 526, 591. Bucovinenii în Iași 302.		
	Calendarul lui Tolstoi 165, Conferențele Asociațiunii 449, 516, 591. Conferențele dlui Dr. V. Branște în Lugoj 235, Conferențele desp. Sibiu 106, Congresul pressei noastre 164, Coppée François 302, Cultură și confesionalism 451, Cursuri de vară 470.		
	Două culturi 133, Dela Brașov 234, 300, 347, Dicționarul limbii române 236, Din Germania 52, 107, 137, 165, 237, 323, 348, »Die Karpathen» 29, Drama românească 29.		
	Educația poporului 516, Examenle la conservatoriul din București 373, Expoziția de copii din Băsești 107, Expoziția Luchian, Loghi, Spaethe 78.		
	Frumoasele din Făgăraș 78, Frumseța cărții 236.		
	»Gazeta Transilvaniei» 424, Greve studentești 188.		
	Jubileul »Școalei române» 425, Jubileul orașului Cernăuți 471, Jubileul unui liceu din Basarabia 495, Jubileul împăratului 323, Jurnalistica la universitățile germane 325.		
	»Mein Penathenwinkol» 346, Moartea lui Flondor 323, Moravuri 135, Musta Filaret 494.		
	O minune 299, O polemică 325, O poveste 134, O scri-soare 469.		
	Pentru dl Iorga 425, Pentru »Unirea» 135, Pictorul Satmary 423, Popea Nicolae † 339, Porturi din Banat 515.		
	Răspuns dlui Iorga 164, Regele-poet Oscar II. 30, Reviste și ziare 54, 109, 164, 189, 301, 348, Românii la Roma 187, Românii și serbările jubilarie 134.		
	Saphir 450, Sardou V. † 559, Școala lui Tolstoi 347, Scrisori din Bucovina 537, Sculptorul I. Iordănescu 449, Semitismul 346, Serbătoare muzicală în Sibiu 188, Ser-		

bărilor dela Blaj 321, Serbările din Sibiu 323, Serbările »Junimei« 325, Șezătorile literare din Brad 51, Sima Gr. alui Ion † 51, Soarele și pământul 376, Socializarea conștiințelor 538, Știri 80, 110, 137, 166, 189, 237, 303, 925, 350, 426, 451, 471, 495, 516, 538, 561. 585.

Teatrul din Șoimuș 399, 424, Teatrul național din București 514, 560, 590, Tinerimea artistică 189.

Un poet 135, Un teatru studentesc 492.

Vandalismul din Blaj 560, Vlad Delamarina V. 299.

III. Ilustrațiuni.

		Pag.			Pag.
a) <i>Pictură, sculptură, arhitectură.</i>			SATMARY C.,		
AMAN T.,	Jocul Bătutei	476	»	Țigan-ursar	319
»	Moș-Neagu	477	»	Câmpulungeancă	408
»	Țiganca	477	»	Severineancă	408
»	Bivoli	480	»	Tip din Mehadia	409
»	Chirigiu	480	»	Tip din Gorj	409
»	Mama pictorului	481	»	Pe marginea Bărăganului	420
»	După urzici	482	»	Tip din Banat	421
ARTACHINO C.,	Desen	238	»	La izvor	422
BOUTET DE MONVEL,	Vara pe malul Senei	40	»	Țesătoare	422
»	Iarna pe malul Senei	41	SPAETHE O.,	Pictorul Luchian	7
»	La »cocodette«	43	»	Sylen	71
»	Convalescenta	505	»	Călimară	72
BOURDELLE,	Bustul pictorului Ingres	468	»	Biblon	73
»	Pallas Atene	512	STORCK F.,	Portrete	205
BRĂNCUȘ C.,	Bustul unui copil	45	STRĂMBULESCU IP.,	In așteptare	203
»	Bustul unui tânăr	45, 46	VERMONT N.,	Hristos consolator	200
»	Bust	227	»	Pe iarbă	211
»	Studiu	466	b) <i>Portrele.</i>		
»	Portret de bărbat	462	Aman T.		483
CARPEAUX,	Bustul lui Al. Dumas	39	Bărnăuțiu S.	360,	361
CIREȘAN,	Studii	336	Bârseanu Andreiu		224
»	Bustul lui El. Rădulescu	337	Cottet, pictorul		25
COTET,	Pescari în port	5	Flondor T. cav. de		372
»	Doliu 16. 18,	19	Gane Nicolae		224
»	Oarbă	21	Iser, caricaturistul		17
»	Exp. »Tinerimea Artistică« 176—178		Kawa Kami		182
IORDĂNESCU I.,	Grija de mâne	439	Mihu, Dr. Ioan		443
»	Fericirea unei mame	439	Mureșianu Aurel		179
ISER,	O bucureșteancă	17	» Jacob		179
LĂZĂRESCU,	In cărcimile de noapte	465	Oscar II. Regele Svediei		30
LIUDA AL.,	2 Busturi	438	Rodin, sculptorul		458
LOGHI K.,	Princesă bizantină	210	Satmary C.		423
LUCHIAN,	Păstor cu oi	14	Sada Iacco		181
»	Peisagiu 15,	211	Sardou Victorien		559
»	Ursari	437	Spaethe O.		67
MANGUIN,	Femeia cu ciorchina	503	Tolstoi Leo 567, 569, 576, 578,		582
»	Leg. Sf. Nicolae	511	Urban Jarnik		342
MIREA A. D.,	Studii de copil	227	Vlad Delamarina V. 271, 282,		299
MURNU A.,	Făt-Frumos	201	Vlad Ion		272
PĂTRAȘCU G.,	In amurg	226	Vlad Laura		282
POITEVIN,	Cheul Luvrului	465	Vlad Lucia		282
REPIN I.,	Contele Tolstoi la plug	579	Vlad Sofia 272,		281
RODIN,	Diderot	459	Zamfirescu Duiliu		224
»	Cugetătorul	459	c) <i>Vederi porturi etc.</i>		
»	Bustul lui V. Hugo	462	Asociația la Șimleu 407,		436
»	Burhezi din Calais	522	Banca rom. »Codreana«		103
SATMARY C.,	La potcovar	310	Casa lui »Badea Gheorghe«		103
»	Lăutarul Ochi-albi	311	Casa parohială din Băsești		104
»	Diligența	314	Corul țărănesc din Rodna-nouă		79

IV

	Pag.		Pag.
Expoziția de copii din Băsești	95	Sălișteancă	545
Expoziția meseriașilor din Blaj	446—448	Scene din »La șezătoare«	340
Monumente antice din Roma	121, 153, 384	Școala de adulți din Brad	51
Muzeul Aman din București	484	Țărăncuță	550
Port din Sătmar	548	Teatrul național din București	502
Nuntă din Poiana Sibiului	369	Vederi și porturi din Rodna-nouă	520, 548
Paparude din comuna Breasta	544	Vederi și porturi din Orient	248—262
Pereche tânără din Rodna-nouă	368		*
Porturi din Banat	511	Bibliografii. Poșta Redacției. Poșta Administrației. Inscrte.	

SUMARUL.

I. Poezii.

a) Originale:

	Pag.
ANGHEL D., Schimbî de vești	381
BÂRSAN ZAHARIE (Z. B.), Cîntece	82
" Singurătate	111
" Zădarnic	199
" Poveste	259
" Tristia	384
BONTEȘCU VICTOR, Mugur, Mugurel	43
" Scrisoarea din urmă	83
" Solia	137
BUDE VALENTIN, Epigrame	100
BUMBAC V., Odă lui Ștefan	236
CÎMPEAN A., După bătaie	161
CODRU ION, Cîntec	140
CUNȚAN MARIA, Și azi	342
" La Veronica Micle	366
" Intime	401
DAUȘ LUDOVIC, Cîntece de Crăciun	6
" Supt lună	329
FROLLO H., După suferința ernei	154
GOGA OCTAVIAN (Nic. Otavă), Mortua est	6
" Pe înserate	18
" La groapa lui Laie	44
" Noi	51
" A murit	74
" Oltul	91
" Cade-o lacrimă	119
" Dăscălița	151
" Dimineața	172
" Apostolul	208
" Dela Noi	227
" Seara	291
" Solutus ero	296
" Cîntec	300
" Copiilor	310
" Cîntăreților dela oraș	343
" Despărțire	355
" Departa	372
" Pribeag	384
IOSIF ȘT. O., Cimpul Libertății	18
" Sonet	95
" Ștefan-Vodă (Fragment)	373
ISIS, Cîntec	28
" Din Castel	165
LILIAN, Flori de ghiată	213
MAIOR A. O., Cîntec	349
" Despărțire	388
MÎNDRU A., Mănăstirea Putna	237
NANU D., Imn lui Ștefan	237
NAUM AL. A., Imn lui Ștefan	237
" În bătrînul Codru	359
" Duiosasele tale cuvinte	387
SABO EMIL, Sbuțum	141
SANHERIB, O Tempora, tempora	44
STOICA G., Nostalgie	174
TUTOVEAN G., Fii gata	246
VÎLSAN G., Unui cîntăreț dela țară	343
ZAMFIRESCU DUILIU, La lună	131

b) Traduceri:

DAUȘ L., Din Intermezzo (H. Heine)	220
" Din H. Heine	327
GOGA OCTAVIAN, Moara (Carmen Sylva)	57
" Copilul meu	67
" Tragedia Omului (Ma- dách) 29 159 182 214 276	364
" Hora cinilor (Petöfi)	272

" Hora lupilor	273
" O teamă	264
OTHMAR, Din poezi japonezi	264

II. Proză.

a) Literatură:

AGÎRBICEAN ION, Mistrețul	101
" Hoțul	175 200
" Pe mal	298
AL, Anonimii	347
BASARABESCU AL. I., Revederea	138
BASARABESCU CAT., Crizantema	400
BÂRSAN Z., Cînd cu comedia	15
" Cenușe	193
CIOCÎRLAN I., Clipe dela țară	206
CUNȚAN M., Lupte	356
MOLDOVAN V. E., Curcubel-bel	311
PETRA-PETRESCU HORIA, Sărbătoare	34
" " In peșite	155
" " Inchinare	242
SADOVEANU M., Dascălul Irimia	231
" " Doauă firii	374
SIMIN., "Mitu	37
" " Din poveștile Peleşului	58
" " Vestea	118
" " La redacție	173
" " După riguros	204
" " Pax	297
STOICA G., Hanul cu tei	20
" " Deochiată	80
TULLIUS, Satul meu	315
<i>Foi răzlețe.</i>	
ANGHEL D. și IOSIF ȘT. O., Traduceri din Verlaine (Dr. S. Pușcariu)	105
BASARABESCU AL., Nuvele (Dr. S. P.)	40
BRĂTESCU-VOÎNEȘȚI: Nuvele și schițe	162
CIOCÎRLAN ION, Pe Plaină (T.)	147
IORGA N., Drumuri și orașe în România	66 86
" " Istoria lui Ștefan-cel-Mare (I. " " Scurtu)	245
SADOVEANU M., Povestiri (Dr. S. Puș- cariu)	280
SANDU C., Drum și popas (Dr. S. Pușcariu) " " "Premiul Lucafărului."	218
I. Aurel cere bani	330
II. În ajunul despărțirii	344
III. Din traiul nostru	359
IV. Nenea	381
V. Focul	385
VI. Frații	389
VII. Reînviere	395
<i>Traduceri:</i>	
CARMEN SYLVA, Peatra arsă	60
" " In luncă (Tr. de Horia " " Petrescu) 62 84 96 123	142
CEHOV ANTON, Incognito	266
" " Umbră	8
<i>b) Filologie, Folclor, Istorie.</i>	
ALEXICĂ G. dr., Studiile d-lui L. Șăineanu	152
DOBRESCU N. O Comunicare	197
" " Comunicare	313
HODOȘ E., Gruea la 'nsurat	136
" " Cîntece de joc	317
" " Colinde	405
IORGA N., Măruntșuri istorice culese în " " Ungaria	10 75 92 112
LĂPEDATU AL., Luptele lui Ștefan-cel- " " Mare cu Polonii	238
MOȘ-NEAGU, Ștefan-cel-Mare	228

PÎRVAN V., Rolul monografiilor în studiile istorice	132
POPOVICI IOSIF, Tabla dela Lugoj 42 85 98	116
„ Din Popor	383
PUSCARIU S. dr., Căruț și Căruță	26 138
TEODORESCU-KIRILEANU, Mănăstirea Putnei	241
TUȚESCU ȘTEFAN, Căldura, Vântul și Gerul	312

c) *Diverse.*

AEGEA M., Pressa japoneză	273
AL., Scriitorul și banii	36
BUDE V., Cugetări și observații	121
CACOVEANU ȘT. Eminescu în Blaj	71
CARMEN SYLVA, Cugetăr	67
CIURA AL., George Barițiu	171
„ „Familia“	191
„ Școalele Blajului	339
CIOFLEC V., Expoziția „Kimon Loghi“	379
COZMUȚA OTILIA, Yocohama-Tochio	256
„ Arta japoneză	268
„ Floarea de Jedo	294
GOLDIȘ VASILE, Literatura noastră	4
MAIOR A. O., Expoziția agrară	402
MOLDOVAN V. dr., Ceva despre așa-numitul „adevăr poetic“	179
MURNU G., Din Atena	145
„ Din literatura neogreacă	328
„ Călătorii în Grecia	357
PETRĂ-PETRESCU H., „Jubileul Junimei“	120
„ Adunarea teatrului la Brad	292
P. S. dr., George Dima	271
RITO, Dansul	185
„ Metamorphoseon liber	318
SCURTU ION, Kimon Loghi	371
TĂSLĂUANU O. C. (T. O. Codru), Carmen Sylva	52
„ Ion Bianu	209
„ Seminarul român din Lipsca	212
„ „Premiul Luceafărului“	255
„ Japonia	260
„ O Româncă în Japonia	265
„ „Asociația“ la Timișoara	307
„ Iosif Șterca-Șuluțu	323
X., Plagieri muzicale și literare	186

d) *Muzică.*

GANE \ N., Luceafărului sării (compoz.)	14
---	----

III. *Cronica.*

Bustul dlui Al. Mocsonyi (45), Oct. Smigelschi (45), Informatori străinătății (88), Aniversarea lui Ștefan-cel-Mare (107), Actul de botez al lui Eminescu (126), Asociațiunea (148), Vereșciaghin (166), Studenții la Ghioroc (167), M. Jókai (187), Fr. Lenbach (188), Jubileul „Familiei“ (220), Sărbătoarea dela Putna (221), Ionescu-Gion (247), Paul Krüger (247), Cehov (248), George Sand (248), Muzeul Aman (249), Goethe și Italia (249), Dr. E. Hanslick (285), Jubileul lui Don Quijote (300), Petre I (318), Adunarea „Astreii“ la Timișoara (334), Teatru român la Brașov (335), Unui „gentleman“ (349), Artemiu Anderco (366), Coșbuc în ungurește (366), Dela Asociațiune (406), „Premiul D-șoarelor române“ (407).

IV. *Dări de seamă.*

	Pag.
ALEXICI GH. DR., I. Bărbulescu: Fonetica alfabetului cirilic	224
„ Dr. S. Pușcariu: Lat. <i>Ti</i> und <i>Ki</i> im Rum. It. u. Sard.	286
„ N. Iorga: Ist. lit. relig. a românilor pînă la 1866	301
„ E. Fischer: Die Gebirgs- und Bergnamen in Siebenbürgen	302
AL., Sofia Nădejde: Patimi	301
T. O., Al. Lăpădatu, Vlad-Vodă Călugărul	46
„ Biblioteca pop. a As.	46
„ P. Vulcan: Armina	221
„ S. Secula: Un memoriu al lui Moise Nicoară	222
„ V. E. Moldovan: Raze de lună	302
„ Dr. I. Rațiu: Studii și biografii	303
„ T. A. Bogdan: Ștefan-cel-mare	303
„ A. C. Comșa: Floricele de cimp	303
„ Il. Chendi: Foiletoane	304
„ A. P. Vojen: Carmen Sylva	350
„ I. C. Popescu-Policlet: Viorele	350
T. GH., Dr. P. Span: Noul abecedar	351

V. *Ilustrațiuni.*

Coperta Nrului 1, de V. SIMONESCU	1
Cristos, de O. SMIGELSCHI	9
Mașca Domnului, de „	19
Idilă, de V. SIMONESCU	25
Studii, de	39
Studiu, de D. HÎRLESCU	39
Carmen Sylva, de V. SIMONESCU	49
Principesa de Wied	55
Carmen Sylva în port național	59
Castelul Peleş	66
Coperta Nr-ului 3, de O. SMIGELSCHI	69
Profetul Ieremie, „	77
Coperta Nr-ului 4, de D. HÎRLESCU	89
Studii, „	101 102
Ciobănașul, de N. GRIGOREȘCU	122
Statuă	142
Studii, de N. GRIGOREȘCU	143
Părăsit, Apoteoza războiului	162 163
Escursionistii dela Ghioroc	166
Coperta Nr-ului 8, de LASCAR VOREL	169
Petrecerea pop. dela Ghioroc	178
Trei portrete actuale	184 185
Iosif Vulcan	191
Ioan Bianu	209
Ștefan-cel-Mare	225 229
Mănăstirea Putnei	234 243
Piatra de pe morm. lui Ștefan	236
Întemeierea Măn. Voroneț	244
14 vederi din Japonia 253 256 257 258 264 268 269 270 273 274	275
D-na Otilia de Cozmuța	265
George Dima	271
Vederi din Japonia	294 295
Încoronarea regelui Petre I	314 315
Coperta Nr-ului 19, de LILI VINCENZ	321
Iosif Șterca-Șuluțu	325
Crucifix	335
Vederi din Blaj	340 341
Artemiu Anderco	366
Kimon Loghi	371
22 ilustrațiuni d. tablourile lui K. Loghi 369—389	
Coperta Nrului 24, de LILI VINCENZ	393